

<div><div> </div>اقتصاد غیر نفتی</div>
مجید عامری
سلسله جیان توسعه و جهش تولید

یکی از عوامل مهم تأثیر گذار بر کم‌ترجی اقتصاد کشور که از روند شکوفایی آن به شدت جلوگیری می‌کند، متکی بودن این اقتصاد به نفت است. یکی از راهکارهایی که می‌توان در جهت تحول و پویایی اقتصاد و جلوگیری از هدررفت بخش عمده‌ای از سرمایه‌های کشور مورد استفاده قرار گیرد، توسعه صنایع پالایشگاهی، پتروپالایشگاهی و پتروشیمی است. وجود منابع طبیعی در هر کشوری موهبت و نعمت است، اما اگر سیاست‌گذاری و برنامه‌های صحیح و هدفمندی جهت استفاده بهینه از این منابع به‌خصوص نفت خام اتخاذ و اعمال نشود، این نعمت به نعمت تبدیل می‌شود.

در واقع عقل سلیم این نکته را به ما گوشزد می‌کند که اگر می‌خواهیم از نفت به عنوان یک فرصت و سرمایه ملی استفاده کنیم باید برویم به سمت تولید و صادرات فراورده‌های نفتی که برای ما ارزش افزوده ایجاد می‌کند تا بتوانیم ضمن سود آوری و اشتغال‌زایی بیشتر، سد مستحکم‌ی را در برابر تحریم‌ها ایجاد کنیم. ما نتیجه این کار را هم در کشور دیدیم. بخش عمده‌ای از پالایشگاه ستاره خلیج فارس که به دست جوانان پرتلاش و متخصص قرار گاه سازدگی خاتم الانبیا(ص) ساخته شد و نه تنها ما را در امر بنزین به خود کفایی و صادرات رساند، بلکه با رسیدن فن‌کشش فورچون به ویژه ونزولا موجب تحقیر و شکست غرور استکباری امریکا و جیره خوارش شد، نمونه‌ای از ضرورت این مهم است.

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های کشورهای متکی به اقتصاد نفتی این است که بخش عمده‌ای از درآمد نفت به دولت اعطا می‌شود و متأسفانه این کار رانته‌های نفتی و عظیم و طولانی مدتی را به وجود می‌ورد. همین امر است که موجب می‌شود، آن پویایی که در دولت‌ها، جهت تحقق رونق اقتصاد و درآمدی پایا وجود داشته‌باشد، متأسفانه دیده نمی‌شود. بله، چون توهم پایدار بودن این در آمد انسان را به خواب غفلت می‌برد.

وقتی به تاریخ کشورهای صادر کننده نفت مانند ونزولا، ایران، نیجریه، اندونزی، الجزایر… و دقت می‌کنیم، در می‌یابیم که روزی همه آنها تصور می‌کردند که نفت به خودی خود، رونق عظیم اقتصادی و رفاه و آبادانی برایشان به همراه می‌آورد. اما زمان به آنها اثبات کرد، استفاده نکردن صحیح از این منبع پر ارزش موجب بی‌ثباتی، انفغال و بی‌تحرکی اقتصاد کشور می‌شود.

بعد از افزایش ۱۱ برابری قیمت نفت که برای کشورهای عضو اپک خوشایند بود، وزیر مالیه ونزولایا می‌گوید: پولی به دستمان رسیده که برای خواب هم نمی‌توانستیم تصور کنیم یا شکر جمهوری این کشور صاحبخانه را در کار اکاس (۱۹۷۹) انجام می‌دهد و خطاب به امریکایی‌ها می‌گوید: روزی خواهد رسید که شما امریکایی‌ها را بخودروهای رانندگی می‌کنید و سرمایه‌ی‌اش بو کسیت، آلومینیم و نیروی کار ما ساخته شده است، ما مثل کشور توسعه یافته‌های ما نیستیم، اما این چنین نشد و قیمت نفت بعد از چند سال به شدت سقوط کرد و رؤیای آنها برعکس تعبیر شد. در همان سال‌ها خوان یابلو پرس (فرتسونه)بنگلادرا اپک» وقتی می‌بیند کشوری صادر کننده نفت و منابع طبیعی دچار تنگناها و اختلالات تولید، فرار سرمایه، ناآکاری شدید شش شرکت‌های دولتی و افزایش تورم شده‌اند به صراحت می‌گوید: «نفت مدفوع شیطان است و ما در مدفوع شیطان غرق می‌شویم.»

بله، اگر کشوری تواناست روی منابع طبیعی‌اش از جمله نفت، مدیریت و برنامه‌ریزی صحیح و هدفمندی داشته باشد، طلای سیاه را به تعبیر آلفرسو به مدفوع شیطان تبدیل می‌کند، نعمت را تبدیل به نعمت می‌کند. لذا از جمله معضلات دیگری که پول نفت به وجود می‌آورد، کوهنگری مدیریتی است. به زعم نگارنده فروش نفت خام و عدم استفاده صحیح از منابع طبیعی یک نوع بده‌فرونگی و بدهدانی در صورت استخوان در بعضاً در افشار و افراد جوامع به وجود می‌آورد و آن نکته این است که می‌شود، از جایی منتفع شد و برداشت کرد که هرگز چیزی کاشته نشده است. این جنس کم‌تدبیری و کوهنگری در سیاست‌های کلان اقتصادی کشور‌ها موجب پایه‌ریزی بدهی‌های فراوانی است. می‌شود که افراد را به جای طرف‌ریزی و تلاش روی فعالیت‌های خلاقانه و مبتکرانه، به سمت مسیرهای رانت‌جویانه سوق خواهد داد. تاریخ اثبات می‌کند که رانت و رانت‌خواری در کشورهای دارا این جهت طبیعی و نیک خیز به شدت بیشتر از کشورهای دیگر است.

از این جهت است اگر خرمدندان جامعه بخواهند مسیر توسعه و بازسازی ساختار‌ها را پیش ببرند و از منابع طبیعی‌شان به شکل صحیح بهره‌مند شوند تا اقتصاد جامعه به سمت فعالیت‌های مولد حرکت کند، برخی از شیوه‌های رانت‌خواری رانت‌خواری از منابع زیاده‌ای که از ساختار محدود گذشته به دست می‌آورد، برای تغییر و بازسازی ساختار‌ها می‌بشوند و اینرسی ایجاد می‌کنند. به همین علت است که ساختار‌های کشورهای نفت‌فخت معمولاً در حالت انجماد می‌ماند و هرچه می‌گذرد به مرز توسعه یافتگی نمی‌رسند.

یکی دیگر از معضلات این کشور‌ها، مبتلا شدن اقتصاد کشور‌شان به بیماری هلندی است. یعنی فرآیندی که به موجب آن افزایش قیمت در یک بخش از اقتصاد مئلافت باعث فشار بر سایر بخش‌ها مانند حمل و نقل، کشاورزی و صنایع دیگر می‌شود. فشار ناشی از پول نفت روی نرخ ارز، طبیعتاً کاهش صادرات و افزایش واردات را در پی خواهد داشت و در نهایت به تضعیف دستاوردهای توسعه محور منجر خواهد شد. لذا باید با یک مدیریت مجادله و هوشمندانه در قالب برنامه‌های منسجم و هدفمند جهت بهره‌برداری و استفاده بهینه از منابع طبیعی به خصوص نفت و سمت ساخت پالایشگاه و پتروپالایشگاه حرکت و با تولید محصولات مشتق از نفت، جهش تولید، درآمدزایی و اشتغال پایدار ایجاد کرد و زمینه را جهت استقرار و نهادینه شدن فرهنگ تمرکز بر پروژه‌های راهبردی یک کشور و استفاده از کارآفرینی، حمایت از کارآفرینی قاعده‌مند و فعالیت‌های مولد در تمامی نهادهای تصمیم گیرنده فراهم ساخت. تحقق این اهداف همان اهتمام بیش از اعتنارفی را می‌طلبد که مقام معظم رهبری همواره به آن اشاره می‌کنند. در نهایت باید گفت عملکرد اقتصادی یک کشور در راستای تحقق اهداف داهیهانه‌ای مانند جهش تولید به شدت متأثر از هوشمندی در سیاست‌گذاری و برنامه‌های است که یک دولت روی منابع و صنایع خود اعمال و اجرا می‌کند.

گروه خبر

معامله ۲/۵ میلیارد ارز صادراتی در نیما

آمار اعلامی «نیما» حکایت از آن دارد که از ابتدای سال تا ۲۳ خرداد ۹۹، مجموعِه معاملات قروش ارز صادراتی به ۲ میلیارد و ۵۲۹ میلیون یورو رسیده‌است؛ چند روزی است که قیمت ارز سامانه حذف شده‌است. به گزارش مهر، بررسی عملکرد سامانه نیما به عنوان محلی برای خرید و فروش ارز حاصل از صادرات حکایت از آن دارد که به‌رغم همه محدودیت‌های بین‌المللی علیه اقتصاد ایران از یک‌سو و شیوع ویروس کرونا از سوی دیگر که منجر به توقف مقطعی صادرات غیرنفتی کشور شده است، صادر کنندگان بالغ بر ۲/۵ میلیارد یورو ارز به سامانه نیما عرضه کرده‌اند.

بررسی عملکرد سامانه نیما حکایت از آن دارد که مجموع معاملات فروش از صادراتی دقیقاً ۲ میلیارد و ۵۲۹ میلیون و ۴۴ هزار یورو تا روز ۲۳ خرداد ۹۹ بوده است. در عین حال، مجموع معاملات خرید ارز وارداتی نیز حاکی از آن است که تاکنون یک میلیارد و ۵۴۶ میلیون یورو از سوی سامانه نیما به منظور تأمین نیازهای وارداتی اختصاص یافته‌است.

طی هفته‌های گذشته، سرعت تأمین ارز مورد نیاز از سوی بانک مرکزی افزایش یافته و بخشی از نیازهای ارزی واردات از طریق ارز حاصل از صادرات تأمین شده که این نوبد خوبی برای وارد کنندگان است.

چون

گزارش یک

هادی غلامحسینی

جایگزینی تر دید با تدبیر و ناامیدی با امید در سال پایانی دولت!

افزایش پیوسته قیمت‌ها و عدم اطمینان نسبت به آینده و دخلی که هر روز مقابل خرج ذلیل می‌شود به اندازه کافی به خانوارها استرس وارد می‌کند، از این رو نارضایت برخی از مسئولان دولت تدبیر و امید در سنال پایانی دولت، تردید را جایگزین تدبیر و ناامیدی را جایگزین امید کنند و با سخنان نگران کننده خود بر استرس مردم بیفزایند. روز گذشته معاون اول رئیس‌جمهور از یک‌سو گفت شرایط کشور از نظر معیشت، بودجه دولت و شرایط ارزی بسیار بحرانی است و از سوی دیگر عنوان کرد کسری بودجه نداریم، اما شرایط خاصی است! رشد پیوسته قیمت کالاها و خدمات در بازار‌ها، عدم اطمینان نسبت به آینده را در خانوار‌ها تشدید کرده‌است. در این میان با وجود اینکه در شرایط جنگ اقتصادی انتظار می‌رود برنامه‌ها و سخنان اقتصادی مسئولان دولتی حساب شده باشد تا از درد و رنج و آلام و استرس مردم جامعه کاسته و به مردم تضمین داده شود که نیازهای

بانک مرکزی ارز نمی‌دهد، قیمت مواد اولیه چند برابر شده است

یک تولیدکننده لوازم خانگی با انتقاد از اینکه چرا مسئولان و به ویژه وزارت صنعت به جای انتقاد از قیمت لوازم خانگی، فکری در حال افزایش چندین برابری قیمت مواد اولیه نمی‌کنند، گفت: سه ماه است که معطل تأیید به بانک مرکزی برای دریافت ارز نیمایی هستیم. حسین فتاحی در گفت‌وگو با تسنیم، با بیان اینکه ما حدود سه ماه است که معطل تأیید به بانک مرکزی برای دریافت ارز نیمایی هستیم، اظهار داشت: از اول سال تاکنون چندین بار مدارک خود را برای دریافت ارز به بانک مرکزی ارائه کرده‌ایم، اما متأسفانه این‌بخش تعطل کرده و همین موضوع باعث شده مواد اولیه به خطوط تولید ما نرسد. این تولیدکننده لوازم خانگی با تأکید بر اینکه تولید لوازم خانگی تحت تأثیر زنجیره تأمین مواد اولیه است، گفت: ما نمی‌توانیم مواد اولیه خود را از بورس تهیه کنیم، بنابراین مجبوریم با مراجعه به بازار آزاد آنها را با چندین برابر قیمت بخریم. در نهایت، طبیعی است که قیمت تمام شده افزایش پیدا کند.

وی با انتقاد از اینکه چرا مسئولان و به ویژه وزارت صنعت به جای انتقاد از قیمت لوازم خانگی، فکری به حال افزایش چندین برابری قیمت مواد اولیه نمی‌کنند، تصریح کرد: فولاد و مشتقات آن سه‌برابر گران شده است، بعد آقایان گردن

بازار

اقتصاد

سرویس اقتصادی۸۸۹۸۴۳۹

معاون اول رئیس‌جمهور: شرایط کشور از نظر معیشت، بودجه دولت و شرایط ارزی بسیار بحرانی است، کسری بودجه نداریم، اما شرایط خاص است!

محدودیت بودجه در بسیاری از دستگاه‌ها اثر گذاشته است. معتمد اگر کشوری می‌خواهد به آینده خود توجه کند، باید به دانشگاه‌هایش توجه ویژه‌ای داشته باشد و نیازهای اصلی آنها را تأمین کند.

وی اظهار کرد: کرونا غیر از سلامت مردم که مسئله اصلی کشور است، تبعات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خواهد داشت.

این سخنان معاون اول رئیس‌جمهور و البته اظهارات سخنگوی دولت که اگر دولت ما نبود شرایط بسیار بدتر از وضعیت کنونی بود، در کنار سلسله دستورات رئیس‌جمهور برای کنترل قیمت در آشفته‌بازارها نشان از آن دارد که دولت باید بداند مردم به اندازه کافی گرفتاری اقتصادی و استرس نسبت به عدم اطمینان به آینده و جهش بیشتر تورم در جامعه را دارند و این مهم در کنار این موضوع که طی شش ماه اخیر، میلیون‌ها سرمایه‌گذار جدید در بازار سرمایه ورود کرده‌اند و همچنان به شکل روزانه در کارگزاری‌ها جهت اخذ کم معاملاتی حضور پیدا می‌کنند، گویای این وضعیت است که باید از اظهارات التهاب‌آفرین در اقتصاد پرهیز شود.

■ **به سرمایه اجتماعی احترام بگذاریم**
تصور کنید سرمایه‌گذاران بورسی اعتماد خود را نسبت به مدیریت و سیاستگذار دولتی از دست بدهند و از بیم کمبود ارز ناتوانی دولت در تأمین

مواد اولیه و اطاسط‌ای و سرمایه‌ای کارخانجات و نگاه‌های اقتصادی بخواهند از بازار سرمایه خارج شوند، در چنین شرایطی چه اتفاقی برای بازار بورس و فرابورس می‌افتد؟ در طرف دیگر موضوع چه اتفاقی برای بازارهای چون طلا و سکه، ارز و… می‌افتد؟

به نظر می‌رسد دولت باید در ماه‌های پایانی کار خود به جای اینکه در بعد سرمایه اجتماعی سرمایه‌سوزی کند، سرمایه‌اندوزی را مدنظر قرار دهد و هماهنگی و انسجام برای رگان را تقویت کند و اگر هم از خستگی جنگ اقتصادی و تحریم‌ها داده است و امید خود را نسبت به آینده از دست داده است، رسک‌آفرینی نکند. این در حالی است که بسیاری از کارشناسان اقتصادی معتقدند به موقع این شرایط را در رصد نگار و راهکارهایشان را به اطلاع دولت برسانند. اسحاق جهانگیری با بیان اینکه برای دسترسی دولت به منابع مالی‌اش به دلیل تحریم‌ها محدودیت‌هایی ایجاد شده است، عنوان کرد:

توضیحات وزارت نفت درباره یک گزارش

پیرو انتشار گزارشی در روزنامه جوان، روز سوم خردادماه با عنوان «هوج سواری بر یک سیاسی کاری گازی» اداره کل روابط عمومی وزارت نفت جوابیه‌ای را به شرح زیر ارسال کرده‌است:
در صورت ویدئو کنفرانس، مؤید علم دولت این گزارش در متنی بعضی اوسود و از منظر ی‌جانبی، موضوع آغاز عملیات نصب جکت فاز ۱۱ پارس جنوبی، به عنوان آخرین فاز در دست توسعه بزرگ‌ترین میدان گازی مشترک کشور با فرمان رئیس‌جمهوری اسلامی ایران کوچک‌کنمای و به‌زعم خود یک «سیاسی کاری گازی» «قلمداد کرد که در حالی که اگر متولیان این رسانه، بدبینی خود را کمی کشف ندهند، مخاطبان این روزنامه در سخت‌ترین شرایط تحریمی دنیا، استکبار انجام که در سخت‌ترین شرایط تحریمی دنیا، استکبار انجام شده‌اند و اینگونه راجعت کارکنان خدمت صنعت نفت را که دل در گوه تعالی گذاشته و با چنگ و دندان از منافع ملی در بزرگ‌ترین میدان مشترک کشور صیلت می‌کنند، تخطئه‌کنند. هر چند برخی دیدگاه‌ها هیچگاه اجازه ندهد است احقاقیق اخبار توسعه صنعت نفت در حوزه‌های مختلف آن برای مخاطبان این روزنامه با نگاه امیدبخش روایت شود و ما نیز پیش از این قصد ارائه توضیحات چندباره در خصوص موارد تکراری در عقب‌بیندازند.

به اعتقاد فتاحی بازار تابع عرضه و تقاضاست، اگر مواد اولیه‌ای در اختیار تولیدکننده قرار نگیرد، به طور حتم عرضه کاهش پیدا می‌کند و نوسانات در بازار به وجود می‌آید.

فرمانده نیروی انتظامی پایتخت:

۳۲ سایت سازنده قیمت کاذب در بازار شناسایی شد

برابر این می‌توان گفت چه مقدار از قیمت یک مسکن حباب دارد و چند درصد آن غیر واقعی است. وی افزود: تمام ابزار‌های کنترل قیمت مسکن در اختیار وزارت راه نیست و اثرگذاری بازار‌های رقیب، یک‌موضوع بدهی‌ی است و تا زمانی که در بازار، سرمایه‌جوی رنده‌های نجومی در بورس را بگیرد و قیمت‌ها را متعادل کند. پیش از این نیز برخی از کارشناسان از لیدر شدن بازار بورس برای سایر بازار‌ها جهت افزایش قیمت خبر داده بودند. در همین رابطه علیرضا کنذور، کارشناس بازار سرمایه اظهار داشت: به نظر من، سطوح قیمتی بسیاری از سهم‌ها با هیچ معیار بنیادی سازگاری ندارد، یعنی به لحاظ سود آوری و مدل‌های ارزی‌سازی، جایگزینی قیمت‌های فعلی بالا هستند. کنذور افزود: در حال حاضر، بازار در حالت صعودی قرار دارد. اصلی‌ترین دلیل این امر، رو به افزایش بودن حجم نقدینگی در کشور است.

حجیر

راهبرد جدید نفتی رادیکال عربستان سعودی

تصمیم اخیر رهبران عربستان سعودی برای کاهش قابل توجه تولید نفت و باید تحولی بنیادین در راهبرد‌های ریاض در بازار‌های انرژی و اتسکای آنان به درآمدهای نفتی دانست. لذا ذخایر عظیم نفت این کشور به گونه‌ای مدیریت خواهد شد تا نسل‌های بعدی نیز بتوانند از این درآمدها استفاده کنند.

آنها دیگر تلاش زیادی برای افزایش قیمت‌ها با همکاری دیگر تولیدکننده‌های بزرگ نفت و حفظ ظرفیت تولید مازاد انجام نمی‌دهند. گویی جایگاه آنها در چند دهه گذشته به عنوان تولیدکننده شناور بازار در حال کنار گذاشته شدن است.

محمدين سلمان، شاهزاده جوان و کم تجربه خاندان سعودی معتقد است دولت کشورش باید مسیر هزینه درآمدهای نفتی را تغییر دهد. آنها سیاست کسب سهم بازار را در دستور کار قرار داده و راهبرد‌های پیشین ریاض را کنار گذاشته‌اند. اگر این راهبرد تداوم یابد، بازار‌های جهانی انرژی با تحولات گسترده‌ای روبه‌رو خواهد شد. اگر قیمت‌های پایین نفت ادامه یابد، سیاست‌های سعودی باعث می‌شود که تولید نفت‌های پرهزینه کنار گذاشته شود. همچنین انرژی‌های تجدیدپذیر برای رقابت با شرایط دشواری دست‌کم کم در کوتاه مدت، روبه‌رو می‌شوند.

■ ایجاد راهی جدید

در روز ۷ مارس امسال، راهبرد جدید نفتی شیوخ سعودی پرده برداشته شد. آنها قیمت رسمی فروش نفت خود را کاهش دادند و تولید خود را از مرز ۱۰ میلیون بشکه در روز بیشتر کردند. در حالی که در ماه‌های گذشته، میانگین تولید روزانه نفت آرامکو ۷/۹ میلیون بشکه بوده، در آوریل امسال، آنها ۱۱ میلیون بشکه نفت برداشت کرده‌اند. به همین دلیل، بازار جهانی نفت پس از گشوده شدن با بیشترین سقوط قیمت از سال ۱۹۹۱ میلادی تاکنون روبه‌رو شد.

این اقدام سعودی‌ها در پاسخ به رویگردانی روس‌ها از پذیرش کاهش تولید داوطلبانه در نشست اوپک پلاس در روز عمارس صورت گرفت. از سال ۲۰۱۶ میلادی، روسیه و عربستان میزان تولید خود را برای حفظ قیمت‌ها بین ۵۰ تا ۵۶٫۰۱۸ با هماهنگی یکدیگر تعیین می‌کنند. تأثیر مستقیم این همکاری، رونق صنعت نفت شیل ایالات متحده و افزایش سهم بازار این کارآفرینان ریسک‌پذیر بوده است. آنها در سایه این شرایط توانستند بخش اعظم افزایش سالانه تقاضای نفت دنیا را از آن خود کنند. سعودی‌ها که از سال ۲۰۱۶ میلادی تاکنون به دلیل تعهدات کاهش تولید اوپک پلاس با افول تدریجی میزان صادرات طلای سیاه خود روبه‌رو بوده‌اند، امیدوارند با کاهش موقتی تولید، قیمت‌ها را در دوره رکود تقاضا به دلیل همه‌گیری ویروس کرونا افزایش دهند.

■ عصر همکاری فرار رسیده‌است؟

اما دلیل این تغییر رویکرد چیست؟ کارشناسان دلایل مختلفی را برای این اتفاق نظیر همکاری پشت پرده مسکو و ریاض برای نابودی صنعت نفت شیل امریکایی مطرح کرده‌اند. هر چند نمی‌توان این فرضیه را به سادگی پذیرفت.

اعتماد متقابل میان محمد بن سلمان و ولادیمیر پوتین در کمترین میزان خود قرار دارد. کرملین دستکاری قیمت جهانی نفت توسط ریاض در دهه ۱۹۸۰ میلادی را یکی از دلایل کلیدی فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی می‌داند. به علاوه، عربستان در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ میلادی تلاش کرد با جنگ قیمت‌ها به سوی نابودی نفت شیل گام بردارد. اما آنها با صدها میلیارد دلار ضرر مالی، به دستاور قابل توجهی نرسیدند. در مقابل، توانایی فنی و مزیت رقابتی این تولیدکنندگان تازه وارد تگازی در شرایط نفت ارزان به سرعت افزایش چشمگیری یافت.

این بار به نظر می‌رسد محمد بن سلمان به جای در پیش گرفتن میزان تولید نفت، به دنبال اهداف چندگانه بلندمدت است. وی می‌داند که زمان کمی برای تحقق اهداف خود (احتمالاً فقط چند دهه) دارد. تا آن زمان، آنها باید بیشترین ارزش افزوده را از ذخایر نفت خود به دست آورند. شاهزاده جوان می‌داند که با جدی شدن بحران تغییر اقلیم، دنیا حرکت به سوی کاهش و حذف فشرک کربن و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر را آغاز کرده است. آنها برای ۵سال می‌توانند با ظرفیت کنونی به تولید نفت بپردازند. لذا اگر نتوانند در این مدت به سرعت این ذخایر را روانه بازار کنند، باید برای تولید با آنها وداع کنند. اگرچه دولت عربستان برای افزایش پرباشت تولید نفت خود به موانع فنی و مالی بزرگی روبه‌رو است، اما مهم‌ترین مسئله اینست که قواعد قدیمی حاکم بر بازار نفت، فاقد کارایی هستند.

شیوخ ریاض با آغاز خصوصی‌سازی غول نفتی آرامکو و تبدیل آن به یک شرکت دولتی، قواعد این بازی نو داده‌اند. سودآوری بیشتر

این شرکت در گروهی تولید نفت بیشتر و نه تلاش برای رهبری بازار با ابزارهای نظیر کارتل اوپک و دستکاری میزان عرضه است.

■ صرف آرای بی‌سابقه در بازار نفت

در مورد دلایل این پیشرفت این رویکرد توسط دولت عربستان، نظرات مختلفی وجود دارد. گروهی معتقدند نفت عربستان نسبت به اکثر تولیدکنندگان بازار، از هزینه تولید و انتقال کمتری سود می‌برد. همچنین نفت این کشور پدشاه‌های در مقایسه با نفت ماسه‌ای کانادا، آلودگی‌های زیست محیطی کمتری تولید می‌کند. از سوی دیگر، نفت عربستان در مقایسه با نفت مردان یخی، متان کمتری منتشر می‌کند. گفتمتی است که آرامکو در مقایسه با سایر شرشک‌های نفتی دنیا از هزینه‌های پیشرفته و مزیت رقابتی فنی برخوردار است.

در مجموع، نفت سعودی‌ها در مقایسه با رقبایش از مزایای چندگانه‌ای برخوردار است. آنها تلاش می‌کنند تا در دوره گذار جهانی به انرژی‌های پاک، همچنان در بازار انرژی حضور داشته باشند.

فراموش نکنید که راهبرد جدید رادیکال نفتی عربستان می‌تواند استقلال انرژی ایالات متحده سطح از پنج دهه را با تهدید روبه‌رو کند. همچنین نفت روسیه و کانادا در رقابت با عربستانی‌ها با آینده دشواری روبه‌رو خواهد بود. تاکنون ۵/۱ درصد سهام آرامکو به خریداران عربی واگذار شده است. هر چند به دلایلی به ویژه سقوط قیمت نفت و حملات پهپادی و موشکی به تأسیسات این غول نفتی، آینده واگذاری بقیه سهام آرامکو در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. فروش سهام آرامکو در قیمت‌های پایین کنونی، چوب حراج به درایی ۲ تریلیون دلاری شیوخ ریاض خواهد بود. پس از سال‌ها مذاکره با رهبران کویت، به زودی تولید از منطقه‌ی طرف با ظرفیت ۵۰۰ هزار بشکه در روز از سر گرفته خواهد شد. شرکت آرامکو در نظر دارد تا بیش از ۰۰۰ میلیارد دلار در توسعه میدان گازی غیرمتعارف ففوره سرمایه‌گذاری کند. نفت برداشت شده از این میدان می‌تواند به بازار‌های جهانی صادر شود.

■ دولت غول‌ها در بازار نفت

پرسش کلیدی اینست که عربستان سعودی تا چه زمانی می‌تواند این راهبرد را ادامه دهد. با تداوم فروش نفت ازان، ریاض با مشکلات مالی مختلفی روبه‌رو خواهد شد. محاسبه‌های کارشناسان نشان می‌دهد که آنها فقط می‌توانند تا دو سال این سیاست را ادامه دهند.

شاهزاده محمد بن سلمان قهار بزرگی را آغاز کرده که پیش‌بینی نتیجه آن بسیار دشوار است. بازار نفت با گذار جهانی به سوی انرژی‌های تجدیدپذیر در آستانه تحولات ساختاری قرار دارد.

می‌توان این نظریه را پذیرفت که عربستانی‌ها هیچ گزینه دیگری نداشته‌اند. سهمیه‌های تولید اوپک و توافق‌های تولید با اوپک پلاس به رهبری روسیه به نتایج مورد نظر ریاض منتهی نشده‌است. بدین ترتیب دنیا به انتظار پیامدهای این راهبرد رادیکال رهبران عربستان سعودی و دوجول نظرات نفتی نشسته است؛ اتفاقی که پیامدهای آن نفس‌ها را از هم اکون در سینه‌ها محسوس کرده است.

منبع: **www.threconomy.com**